

EDİRNE İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ NEZARETHANELERİ ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2022/29

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 19.07.2022 tarih ve 2022/483 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	I
KISALTMALAR.....	II
1. GİRİŞ.....	1
2. NEZARETHANELERDE YAPILAN İNCELEMELER.....	3
2.1. Edirne İl Emniyet Müdürlüğü.....	3
2.2. Çocuk Şube Müdürlüğü.....	7
2.3. Cumhuriyet Polis Merkezi Amirliği.....	8
2.4. Selimiye Polis Merkezi Amirliği.....	9
3. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	9
3.1. Tüm Şube ve Amirliklere İlişkin Ortak Değerlendirme ve Tavsiyeler.....	9
3.2. Çocuk Şube Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler.....	10
3.3. Edirne İl Emniyet Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler.....	10
3.4. Emniyet Genel Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler.....	11

KISALTMALAR

m² : Metrekare

COVID-19 : Yeni Korona Virüs Hastalığı

CPT : European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (Avrupa İşkencenin ve İnsanlıkdışı veya Onurkırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi)

OPCAT : İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokol

m. : Madde

TİHEK : Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu

UÖM : Ulusal Önleme Mekanizması

1. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK); 20.04.2016 tarih ve 29690 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 6701 sayılı Kanun’la, insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.
2. Türkiye, 14.09.2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT’in amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*¹
3. 6701 sayılı Kanun’un 9/1-ı bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun’un 2/1-k bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.
4. Suç işlediği şüphesini gösteren somut delillerin varlığı halinde kişinin kolluk kuvvetleri tarafından özgürlüğünden yoksun bırakılmasına ilişkin genel hükümler 04.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nda (CMK) yer almaktadır. CMK’nin 99’uncu maddesinde ise; *“gözümlüne alınan kişilerin bulundurulacakları nezarethanelerin maddi koşulları, bu kişinin hangi görevlinin sorumluluğuna bırakılacağı, sağlık kontrolünün nasıl yapılacağı, gözaltı işlemlerine ilişkin kayıt ve defterlerin nasıl tutulacağı, gözümlüne alınmanın başlangıcında ve bu tedbire son verildiğinde hangi tutanakların tutulacağı ve gözümlüne alınan kişiye hangi belgelerin verileceği ile kolluk tarafından gerçekleştirilen yakalama işlemlerinin yürütülmesinde uyulacak kuralların yönetmelikle gösterileceği”* hükme bağlanmıştır.
5. 01.06.2005 tarihli ve 25832 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Yakalama, Gözümlüne Alma ve İfade Alma Yönetmeliği’nin 4’üncü maddesine göre

¹ OPCAT m. 1

nezarethane; “*şüpheli veya sanıkların haklarındaki işlemlerin tamamlanıp adli mercilere sevk edilinceye kadar bekletilmesi amacıyla yapılmış yerleri*” ifade etmektedir.

6. 6701 sayılı Kanun’un 9/1-j bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda, özgürlüğünden mahrum bırakılan kişilerin tutulduğu nezarethanelere ziyaretler düzenlemek, TİHEK’in görev ve yetki alanı kapsamındadır.
7. Yukarıda görevin icrası kapsamında, Edirne İl Emniyet Müdürlüğü bünyesindeki Asayiş, Güvenlik, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele, Narkotik Suçlarla Mücadele, Terörle Mücadele ve Çocuk Şube Müdürlükleri, Cumhuriyet ve Selimiye Polis Merkezi Amirliği Nezarethanelerine Kurumumuz tarafından 23.12.2021 tarihinde **habersiz** bir ziyaret gerçekleştirilmiştir.
8. Ziyaret heyetinde; ... yer almakla beraber, Edirne Valiliği tarafından görevlendirilen Uzman Psikolog ... ve Doktor ... Heyet’e eşlik etmiştir. Ziyaret COVID-19 salgını sebebiyle “zarar vermeme ilkesi” gözetilerek, temizlik-maske-mesafe kurallarına riayet edilerek gerçekleştirilmiştir.
9. Ziyaret Edirne İl Emniyet Müdürü’ne vekalet eden Keşan İlçe Emniyet Müdürü ... ile yapılan kısa bir ön görüşmeyle başlamıştır. Ön görüşmede; Heyet tarafından ziyaretin amacı ve kapsamı ile TİHEK’in UÖM rolüne ilişkin detaylı bilgiler verilmiş; Kurum İdarecilerinden ise Kuruma ilişkin genel bilgiler alınmıştır. Ön görüşmenin ardından nezarethaneler ziyaret edilmiş olup, sorumlu Asayiş Şube Müdürü Vekili ... nezarethanelerin ziyareti için Heyet’e kolaylık sağlamıştır. Ziyaret, Kurum İdaresi ile yapılan son görüşme ile sonlandırılmış ve bu görüşmede ziyarete ilişkin edinilen ilk gözlem ve tespitler İdareye iletilmiştir.
10. Bu rapor, TİHEK tarafından 6701 sayılı Kanun’un 9/1-j maddesi ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 96/3 maddesi kapsamında Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun ziyaretlerin hangi sıklıkla gerçekleştirileceğine ilişkin 09.02.2021 tarihli ve 2021/16 sayılı kararı ve Başkanlık Makamının 20.12.2021 tarihli olurlarına istinaden 23.12.2021 tarihinde gerçekleştirilen Edirne İl Emniyet Müdürlüğü bünyesindeki nezarethanelere gerçekleştirilen izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

2. NEZARETHANELERDE YAPILAN İNCELEMELER

2.1. Edirne İl Emniyet Müdürlüğü

11. Asayiş Şube Müdürlüğü, Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü, Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü aynı binada yer almakta olup; -1'inci katta yer alan nezarethane adli birimlerce ortak kullanılmaktadır. Asayiş Şube Müdürlüğü dışında kalan, adı geçen şube müdürlüklerinin görevi kapsamında kalan tutulanlar² her ne kadar ortak nezarethanelerde tutulsalar da bu nezarethanelerde görev yapan personel Asayiş Şube Müdürlüğünün personeli ve sürece dair sorumluluk Asayiş Şube Müdürlüğüne aittir. Mevcut binaya yerleşeli 1 yıl olduğu, adli ve idari olmak üzere 2 bina olduğu İdarece ifade edilmiştir.
12. Emniyet Müdürlüğü ana hizmet binasında³ yer alan Asayiş Şube Müdürlüğü bünyesinde 22 nezarethane bulunduğu görülmüştür. Nezarethane odalarının her birinin eni 2,56 metre, boyu 3,36 metre, yüksekliği ise 3,78 metre olup; her bir oda 8,60 m²'dir.
13. Çok sayıda tutulan olması halinde aynı odada 2 kişinin birden kalmadığı, tutulanların ana hizmet binası haricinde mevcut olan Cumhuriyet Polis Merkezi Amirliği, Selimiye Polis Merkezi Amirliğindeki nezarethanelerde kalma olanağı olduğu ifade edilmiştir.
14. Ziyaret tarihinde odalarda 1'i kadın 2'si erkek olmak üzere terör örgütü suçundan gözaltında bulunan 3 tutulan bulunmaktadır. 3 tutulandan 2'sinin uyuduğu görüldüğünden rahatsız etmemek adına tutulanlarla görüşülmemiş ancak tutulan kadın ile görüşülmüştür. Kadın tutulan tarafından, kendisine yemek verildiği, sorgu sırasında herhangi bir kötü muamele ile karşılaşmadığı, içeri girmeden önce ailesiyle telefonda görüşebildiği, odanın soğuk olduğu ve ek battaniye verilse de yeterli olmadığı, kendisine iç kısımdaki sıcak odalarda kalmasının teklif edildiği ancak özellikle memurlara daha yakın olan koşullarda kalmak istediği dile getirilmiştir. Memura yakın ya da uzak olmanın erişimde soruna yol açmamasına rağmen, kadın tutulanların genelde memur odasına yakın odalarda kalmayı tercih ettikleri belirtilmiştir.
15. Tutulanlara 3'er, istenirse daha fazla sayıda battaniye verildiği belirtilmiş ve bazı battaniye kenarlıklarının intiharı önleyecek şekilde çıkartılmış vaziyette olmadığı gözlemlenmiştir. İncelemeler sırasında, battaniyenin içinden tutulana ait kıyafet çıkmıştır. Battaniyelerin 10-15 günde bir Polisevinde yıkanıp getirildiği, kumaşı kesilip uzatılmaya müsait olduğu için yastık verilmediği belirtilmiştir.

² Nezarethanedeki kalan şüpheliler, tutulan olarak ifade edilecektir.

³ Bundan sonra ana hizmet binası olarak ifade edilecektir.

- 16.** Merkezi sistem ile havalandırma ve ısıtma sağlanmakta olup; isteğe göre ayarlama söz konusu olmamaktadır. Binanın yeni olduğu, bu sebeple genel olarak temiz olduğu ancak mimari hatalar olduğu, binanın ısıtma sisteminin nezarethane koridorlarında bulunan petekler dışında tavanda bulunan ısıtıcı ile sağlandığı, bu ısıtıcının her yerde olmamasından dolayı ısının dengeli dağılmadığı, bu sebeple iç kısım nispeten daha sıcakken nezarethane girişindeki koridorun soğuk olduğu gözlemlenmiştir. Normalde tavanda bulunan ısıtıcılar dışında binada kalorifer bulunmadığı, kaloriferin bu kata özel olduğu, nezarethane -1'inci katta bulunduğu için nezarethane binaya nazaran birkaç derece daha soğuk olduğu belirtilmiştir.
- 17.** Odalarda açılmayacak şekilde pencere olduğu, pencerenin alt mazgala açıldığı, koridorlarda yeterli ışık olduğu ancak odalarda doğal aydınlatmanın kısmi olduğu, yapay aydınlatmanın yeterli olmadığı, odalardaki ışık yetersizliğinin duvarın çok aşağı inmesi sebebiyle parmaklığın aşağı seviyeden başlaması sebebiyle duvarın ışığı kapatmasından ve koridor ışığının kısıtlı girebilmesinden kaynaklandığı görülmüştür. Yerlerin yumuşak, duvarların ise beyaz renkte ve iyi durumda olduğu, oturma yerlerinin tozlu ve kirli olduğu gözlemlenmiştir.
- 18.** Namaz kılma yeri bulunduğu, seccade ve abdest terliği olmadığı gözlemlenmiştir. Kişiler namaz kılmak isterse yatak olarak kullandıkları temiz sedirde namaz kıldıkları, ek olarak seccade verilmediği belirtilmiştir.
- 19.** Emniyet Müdürlüğü nezarethanesinde 6 adet erkek ve 4 adet kadın için olmak üzere toplam 10 adet tuvalet ve lavabo ile 1 adet erkek ve 1 adet kadın için olmak üzere toplam 2 adet duş bulunmakta olup; engellilere yönelik tuvalet, lavabo ve duş imkanı bulunmamakta, ihtiyaç halinde ana hizmet binası katlarında bulunan engelli tuvaletlerinin kullanımı sağlanmaktadır. Lavabo, banyo ve tuvaletlerin temizliklerinin görevlilerce günlük olarak sağlanmakta olduğu, sıvı sabun ve tuvalet kâğıdı bitmesi akabinde yenisi ile takviye edildiği belirtilmiştir. Tuvaletlerde musluğun çalıştığı, sıcak suyun geç gelmekle birlikte aktığı ancak tuvaletlerin hiçbirinde havlu, tuvalet kâğıdı, havlu peçete, sıvı sabun ve diş macunu ve fırçası, terlik, havlu gibi tek kullanımlık ürünler bulunmadığı gözlemlenmiştir. Nezarethane personeli tarafından bu malzemelerin ihtiyaç oldukça mutlaka verildiği ifade edilmiştir. Tuvaletlerin tıkalı olduğu, pis koktuğu, hijyen açısından iyi durumda olmadığı da gözlemlenmiştir. Duş ve lavaboların da yine temiz olmadığı, yerlerde tıbbi atık ve kir olduğu göze çarpmıştır. Duş başlığının intiharı önlemeye uygun şekilde olduğu, duşta sıcak su olduğu gözlemlenmiş olup; 7 gün ve 24 saat sıcak suyun geldiği belirtilmiştir.

20. Nezarethanelerin temizliğinin günlük olarak görevli teknisyen tarafından yapıldığı, tutulanların nezarethanedeki çıkış işlemleri yapıldıktan sonra da temizlik işlemlerinin görevlilerce yaptırıldığı, battaniyelerin temizlenmesi işlemlerinin Polisevi Şube Müdürlüğünde yaptırıldığı, yıpranmış, eskimiş battaniyelerin personel tarafından tespiti halinde ilgili birimler koordine edilerek yenileri ile değişiminin sağlandığı İdarece ifade edilmiştir.
21. Destek Hizmetleri Şube Müdürlüğü tarafından Emniyet Müdürlüğü ana hizmet binası ve Polis Merkezi Amirliğinde bulunan nezarethanelerin sık sık ilaçlandığı, bunun dışında COVID-19 sorumlusu tarafından kontrol çizelgesi takibi yapıldığı aktarılmıştır.
22. Gözaltına alınan şahısların yemek ihtiyaçlarının Polisevi Şube Müdürlüğünden karşılandığı, personelin günlük yemek menüsünde ne varsa aynı yemeğin tutulanlara da sunulduğu belirtilmiştir. Ayrıca, gözaltında bulunan kişilere sabah, öğlen ve akşam olmak üzere 3 öğün yemek verildiği; diyet, vegan ve vejetaryene yönelik özel beslenme ihtiyacı ise sağlanmadığı ifade edilmiştir. Kahvaltının peynir, yeşil zeytin, siyah zeytin, reçel, bal, meyve suyundan oluşan fiks menü olduğu, çay ve sıcak su verilmediği belirtilmiş olup; ziyaret tarihinde kişilere verilen öğlen yemeğinin mercimek çorbası ve pide olduğu, yemekhanede ikram edilen salata ve ayranın tutulanlara verilmediği gözlemlenmiştir.
23. Su ihtiyacının, sabah, öğlen ve akşam öğünlerinde kumanya içerisinde verilen su ile giderildiği, ihtiyaç ya da talep doğrultusunda görevli personelin su içme ihtiyacını giderdiği artııcıdan su verildiği ifade edilmiştir. Ayrıca, tutulanların doktor raporu alma, ifade verme gibi amaçlarla geçici ayrılışları haricinde nezarethanedeki çıkışlarına izin verilmediğinden kantin ya da markete erişim olanağı bulunmadığı aktarılmıştır.
24. Revir ya da ilaç dolabı olmadığı, acil durumlarda ambulans çağrıldığı ve devlet hastanesinin yakın olduğu ifade edilmiştir. Yakın zamanda yangın tatbikatı olmadığı belirtilmiştir.
25. Tutulanların acil ihtiyaçlarını nezarethanedeki görevli personele bildirmeleri halinde görevli personel tarafından gözaltına alan birime bilgi verildiği ve söz konusu ihtiyaçların karşılandığı; engelli, hasta, yaşlı, hamile ve özel ihtiyaçları bulunan diğer tutulanların özel durumlarından kaynaklı taleplerinin karşılanabilir olması halinde görevli personel tarafından kendilerine duyarlı davranıldığı ifade edilmiştir.
26. Ana hizmet binasında bulunan nezarethanedeki 1 adet ifade alma odası ve 1 adet müdafî görüşme odası mevcut olduğu görülmüştür. Ayrıca adli işlem görevi yerine getiren Asayiş, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele, Narkotik Suçlarla Mücadele, Terörle Mücadele, Güvenlik, Çocuk, Siber Suçlarla Mücadele, Göçmen Kaçakçılığıyla Mücadele ve Hudut Kapıları Şube Müdürlüklerinde de ifade alma odaları ve müdafî görüşme odaları mevcut

olduğu görülmüştür. Nezarethanede yer alan müdafî görüşme odasının sık kullanılmadığı ve genellikle şube müdürlüklerinde yer alan odaların kullanıldığı İdarece ifade edilmiştir. Bununla beraber muhafaza odası, arşiv ve teşhis odasının mevcut olduğu, teşhis odasının temiz olmadığı gözlenmiş ve kullanılmadığı belirtilmiştir.

- 27.** Tutulanları bilgilendirmek için sanık hakları formu dışında İnsan Hakları Evrensel Beyannameyi asılı olmakla beraber, Nezarethane Talimatnamesi bulunmadığı görülmüştür. Yabancılara ana dilde haklarını gösteren sanık hakları formu Ziyaret Heyeti'ne sunulmuştur. Yabancı uyruklu kişilere yakalandıkları andan itibaren Edirne Adli Yargı İlk Derece Mahkemesi Adalet Komisyonu Başkanlığı tarafından her yıl yayınlanmakta olan yeminli tercüman listelerinden tercüman temin edilerek işlemleri gerçekleştirildiği; acil durumlarda İl Göç İdaresi Müdürlüğünden tercüman temin edildiği aktarılmıştır.
- 28.** Ana hizmet binasında bulunan nezarethanede 32 adet güvenlik kamerası mevcut olup, görevli personelin bulunduğu alandan kameraları izleyebildiği görülmüştür. Görevli personel görüntüleri izleyebilirken her şubede personelin görüntüleri izleyebileceği özel bir alan bulunmamaktadır. Güvenlik kameraları 7 gün ve 24 saat kayıt almakta olup kayıtlar 20 gün saklanmaktadır. Her nezarethanede kamera bulunduğu, herhangi bir kör nokta olmadığı, 2012'den beri müdafî görüşme odalarında kayıt yapılmadığı, odalarda tutulan tutulanların ihtiyaçları olduğunda kameraya el sallayarak haber verdiği İdarece ifade edilmiştir. Rastgele seçilen bir tutulana ait kamera kayıtları izlenerek, tutulananın avukat görüşmesi gerçekleştirdiği ve kötü muameleye maruz kalmadığı tespit edilmiştir.
- 29.** Elektrik kesintisi yaşanması halinde Emniyet Müdürlüğü binasında ve Polis Merkezi Amirliklerinde bulunan jeneratörlerin kısa süre içerisinde aktif hale geldiği ifade edilmiştir.
- 30.** Personelin planlamasının ihtiyaç durumuna göre Personel Şube Müdürlüğü tarafından gerçekleştirildiği, her şubede yeteri kadar kadın ve erkek personel bulunduğu, personelin 12/24 vardiya sistemiyle çalıştığı ifade edilmiştir. Bununla beraber, nezarethanede 1 kadın, 2 erkek olmak üzere 3 çalışan olduğu, kadın tutulanların özel ihtiyaçlarının kadın personel vasıtasıyla giderildiği belirtilmiştir.
- 31.** Emniyet Müdürlüğünde insan hakları konusunda 2 emniyet müdürü ve 2 polis memurunun eğitici kursu aldığı aktarılmış olup, insan hakları konusunda her yıl Polis Akademisi Başkanlığı tarafından uzaktan eğitim ile tüm personelin bu eğitimleri almasının sağlandığı, kadrolarındaki tüm personelin insan hakları kursu almış bulunduğu ancak doğrudan işkence ve kötü muamele eğitimi almadıkları ifade edilmiştir.

2.2. Çocuk Şube Müdürlüğü

32. Çocuk Şube Müdürlüğü'nün İl Emniyet Müdürlüğü binasının 2'nci katında yer aldığı, içerisinde 2 adet nezarethane odası bulunduğu görülmüştür. Odaların eni 2,58 metre, boyu 2,89 metre, yüksekliği 3,74 metre olup; her bir oda toplam 7,45 m²'dir.
33. Nezarethane 2'nci katta bulunmakla beraber, nezarethane odalarında kilitli ve geniş bir pencere bulunduğu, gündüz camlardan ışık aldığı, akşam da koridor ışığıyla aydınlatıldığı, doğal ve yapay aydınlatmanın iyi olduğu gözlemlenmiştir.
34. Muhafaza odasının mevcut olduğu görülmüştür. Cumhuriyet Savcısı eğer muhafaza talimatı verirse ve aile de uzaktaysa, çocuk tutulmanın muhafaza odasında barındırıldığı belirtilmiştir. Odalarda bulunan koltuk, dolap ve yatağın yeni olduğu, çarşaf ve nevresimin serili olduğu, dolapta hiç kullanılmamış ve temiz eşofman bulunduğu, temiz havlu bulunmadığı ve sadece bir adet kullanılmış havlu bulunduğu, çocuklar için kitap, oyuncak gibi materyaller bulunmadığı, hem muhafaza hem görüşme odasında klima ve kalorifer bulunmadığı, kamera olduğu, yeterli seviyede ışık aldığı, kapılarda cam bulunduğu ve odaların içerisinde gözüktüğü, camlarda zebra perde ve güvenlik amaçlı koruma bulunduğu gözlemlenmiştir. İdare, klima ve kalorifer olmamasının binanın yapısıyla ilgili olduğunu, bazı odalarda klima ve kalorifer bulunmadığını, odaların neredeyse hiç kullanılmadığını ve yılda ancak birkaç defa kullanıldığını belirtmiştir. Muhafaza altındaki çocukların aileleri için bekleme salonu bulunmakta olup, bekleme salonunda 6 koltuk olduğu görülmüştür.
35. Çocuk Şube Müdürlüğünde 3 tuvalet ve 1 banyo mevcut olduğu, engelli tuvaletinin ise koridorda bulunduğu görülmüştür. Tuvaletlerde cinsiyet ayrımı bulunmadığı; tuvalet kâğıdı, havlu kâğıdı, sabun ve tek kullanımlık hijyen ürünleri olmadığı, duşta sıcak su olduğu, yerlerin fayans döşemeli olduğu görülmüştür.
36. Teknik donanıma uygun 2 adet ifade odası ve 1 adet müdafî görüşme odası mevcut olduğu görülmüştür. Psikolog görüşmelerinin müdafî görüşme odasında yapıldığı, müdafî görüşme odasında tedbir amaçlı kamera kaydı yapılmakta olup ses kaydı yapılmadığı belirtilmiştir. Çocuklar hakkında özel tedbirler ve usuller uygulandığı, ifade almanın Çocuk Şube Müdürlüğünde görevli ve alanında uzmanlaşmış personel tarafından Adli Görüşme Odası, Çocuk İzlem Merkezi gibi yerlerde yerine getirildiği, artık sürecin çocukların emniyette çok tutulmaması şeklinde olduğu, ifade odaları olsa da pek kullanılmadığı İdarece aktarılmıştır.

37. 11 adet güvenlik kamerası mevcut olup, nezarethaneler görevli personel odasının karşısında olduğu için hem gözle hem de kameralardan kontrol sağlandığı görülmüştür. Güvenlik kameraları 7 gün ve 24 saat kayıt almakta olup kayıtlar 19 gün saklanmaktadır.

2.3. Cumhuriyet Polis Merkezi Amirliği

38. Cumhuriyet Polis Merkezi Amirliğinde 4'er kişilik 2 adet nezarethane bulunduğu görülmüştür. Zemin katta bulunan nezarethane odalarının eni 3 metre, boyu 4,60 metre, yüksekliği ise 3,50 metre olup; her bir oda 13,8 m²'dir. 1'inci katta bulunan odaların ise eni 3 metre, boyu 5,30 metre, yüksekliği ise 2,5 metre olup; her bir oda 15,9 m²'dir.

39. Battaniye kenarlarının kesildiği, yerlerin yumuşak malzemeden olduğu, doğal ve yapay aydınlatmanın yeterli olduğu görülmüştür. İdare tarafından nezarethanede bulunan yüksek pencerenin camının kırılmayan camdan yapıldığı ve vurulsa da kırılmayacağı, dezenfektan ile temizlik ve ilaçlama yapıldığı, olası bir duruma karşı hastanenin yakın olduğu, yangın sisteminin mevcut olduğu belirtilmiştir. Yüksek pencerenin camında örümcek ağları olduğu, koltukların tozlu olduğu görülmüştür.

40. Nezarethanelerin hemen yanında 1 tuvalet, 1 banyo bulunmakta olup giriş katında ise engelli tuvaleti bulunduğu; kadın ve erkek tuvaletlerinin ayrı olduğu; şampuan, sabun, tuvalet kâğıdı, havlu kâğıdı bulunduğu ancak diş macunu ve fırçası, havlu, terlik gibi tek kullanımlık ürünlerin bulunmadığı görülmüştür.

41. 2 adet ifade alma odası mevcut olduğu, ifade odalarında ses ve görüntü kaydı yapan kamera sistemi bulunduğu, 1 adet standartlara uygun müdafî görüşme odası, 1 adet teşhis odası mevcut olduğu görülmüştür. İfade alma odasında hem ses hem görüntü kaydı alınmaktayken, müdafî görüşme odasında görüntü kaydı alındığı ancak ses kaydı alınmadığı belirtilmiş olup ses ve görüntü kayıtlarının alınıp alınmadığı hususu Ziyaret Heyeti tarafından denenerek tespit edilmiştir. İfade alma odasında ifade veren şahıs tarafından, telefonla arandığı için geldiği, haklarının kendisine bildirilmediği belirtilmiştir.

42. Şüpheli Hakları, Nezarethane Talimatnamesi ve İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi bulunduğu görülmüştür; tutulanlara şüpheli ve sanık hakları evrakının bir sureti verilerek bilgilendirme yapıldığı belirtilmiştir.

43. 2 adet nezarethane içerisinde, 2 adet de nezarethane koridorunda olmak üzere 4 adet kamera mevcut olup görevli personelin bulunduğu alandan kameraları izleyebildiği görülmüştür. Güvenlik kameraları 7 gün ve 24 saat kayıt almakta olup kayıtlar 30 gün saklanmaktadır. Görevli personelin kameradan ihtiyaç olduğunu gözlemlemesi durumunda ya da tutulan seslendiği zaman tutulanla ilgilendiği ifade edilmiştir.

2.4. Selimiye Polis Merkezi Amirliği

44. Selimiye Polis Merkezi Amirliğinde 2'şer kişilik 2 adet nezarethane odası bulunduğu görülmüştür. Odaların eni 2,4 metre, boyu 3,5 metre, yüksekliği ise 3 metre olup; her bir oda 8,4 m²'dir.
45. Battaniyelerin kenarlarının olmadığı, yerlerde boya izleri olduğu, doğal aydınlatmanın yeterli olduğu görülmüştür. İdare tarafından nezarethanenin 2 yıl önce yapıldığı, nezarethanede bulunan yüksek pencerenin yapımında kırılmaz cam kullanıldığı, doğalgaz ve kombi bulunduğu belirtilmiştir.
46. 1 adet tuvalet, 1 adet banyo bulunmakta olup; engellilere yönelik 1 adet tuvalet ve banyo bulunduğu; şampuan, kâğıt havlu, sabun ve sıcak suyun bulunduğu; diş macunu ve fırçası, havlu, terlik gibi tek kullanımlık ürünler bulunmadığı; duş başlığının güvenli ve kişinin kendine zarar veremeyecek şekilde olduğu görülmüştür.
47. 1 adet ifade alma odası mevcut olup, ifade odasında ses ve görüntü kaydı yapan kamera sistemi bulunduğu; 1 adet standartlara uygun müdafî görüşme odası mevcut olup, müdafî görüşme odasında kamera sistemi olmadığı, teşhis odası bulunduğu görülmüştür.
48. Sanık hakları formu ile beraber İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin asılı bulunduğu görülmüştür.
49. 2 nezarethanede de 2 adet kamera olduğu, görevli personelin bulunduğu alandan kameraları izleyebildiği aktarılmıştır. Güvenlik kameraları 7 gün ve 24 saat kayıt almakta olup kayıtlar 30 gün saklanmaktadır.

3. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

3.1. Tüm Şube ve Amirliklere İlişkin Ortak Değerlendirme ve Tavsiyeler

50. Kişilerin ibadet özgürlüğü kapsamında temiz seccadeler bulundurulması ve tutulanların talep etmeleri durumunda verilmesi,
51. Tek kullanımlık diş macunu ve fırçası, havlu ve terlik gibi ürünlerin olduğu bir paket hazırlanması ve gerekli olduğunda talep eden kişiye teslim edilmesi,
52. Kamera kayıtlarının daha uzun süreli tutulabilmesi için kayıt cihazı kapasitesinin artırılması,
53. Nezarethane odalarında tutulan kişilerin bir ihtiyaçları veya acil bir durum hâsıl olduğunda kameraya el sallayarak kolluk güçlerine haber vermeleri gözden kaçabilecek bir durum olarak değerlendirildiğinden nezarethanelerde olabilecek acil bir durumu veya tutulanların

sağlık durumlarında oluşabilecek ani gelişmeleri ve benzeri durumları daha sıkı takip edilebilmek için odalara acil buton düğmesinin konulması,

54. Sanık hakları formu dışında nezarethanelerin yer aldığı koridor duvarlarına Nezarethane Talimatnamesi, Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi gibi bilgilendirici metinler asılması⁴,

3.2. Çocuk Şube Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler

55. Muhafaza odasında konaklayacak çocuğun doyurucu vakit geçirebilmesi için odanın kitap, oyuncak gibi materyallerle zenginleştirilmesi⁵,
56. Her ne kadar bina mimarisinden kaynaklı olduğu anlaşılmışsa da ısınma sorununa çözüm bulmak üzere alternatif yöntemlerin araştırılması ve çocuk nezarethane odasına geçici bir çözüm olarak elektrikli ısıtıcı konulması⁶,
57. Temiz havlu⁷, tuvalet kâğıdı, havlu kâğıdı, sıvı sabun ve şampuan eksikliği sıvı gibi ürünlerin tedarik edilerek her zaman hazır bulundurulması ve tuvalet ve banyoların hijyeninin sağlanmasına özen gösterilmesi⁸,

3.3. Edirne İl Emniyet Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler

58. Battaniyelerin temiz ve kullanıma uygun bir şekilde muhafaza edilmesi⁹,

⁴ Kuruma kabulde ve daha sonra gereken sıklıkta, tüm mahpuslar anlayacakları bir dilde cezaevi disiplini sağlayan düzenlemeler ile cezaevindeki hakları ve yükümlülükleri hakkında yazılı ve sözlü olarak bilgilendirilmelidir (Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin Avrupa Cezaevi Kurallarına Dair Üye Devletlere Rec(2006)2-rev Sayılı Tavsiye Kararına Ek, m. 30.1).

⁵ Çocukların uyuma ve yaşama bölümleri yeterli büyüklükte, iyi aydınlatılmış ve havalandırılmış olmanın yanı sıra, yeterli mobilyaya sahip, iyi dekore edilmiş ve yeterli görsel uyaranlara sahip olmalıdır (CPT Standartları, Özgürlüğünden Mahrum Edilen Çocuklar, m. 29).

⁶ Mahpuslara sağlanan barınma yerleri ve özellikle bütün yatakhane bölümleri, insan onuruna ve mümkün olduğunca özel yaşama saygı gösterecek biçimde olmalı, iklim koşulları ve özellikle zemin alanı, havanın metreküp miktarı, aydınlatma, ısıtma ve havalandırma dikkate alınarak, sağlık ve temizlik gereklerini karşılamalıdır (Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin Avrupa Cezaevi Kurallarına Dair Üye Devletlere Rec(2006)2-rev Sayılı Tavsiye Kararına Ek, m. 18/1).

⁷ Tutma kurumlarında her çocuğun fiziksel ihtiyaçlarını mahrem ve temiz bir şekilde ve uygun bir tarzda karşılamasını sağlamasına yetecek sayıda ve uygun yerlerde sıhhi tesis bulunur (Özgürlüğünden Yoksun Bırakılmış Çocukların Korunmasına İlişkin Birleşmiş Milletler Kuralları, m. 34).

⁸ Nezaretteki kişiler gerektiğinde temiz ve düzgün şartlarda doğal ihtiyaçlarını karşılayabilmeli ve uygun yıkanma imkanlarına sahip olmalıdır (CPT Standartları, Kolluk Kuvvetleri, m. 42).

⁹ Gece nezarete kalma durumunda olan kişilere temiz şilte ve battaniye verilmelidir (CPT Standartları, Kolluk Kuvvetleri, m. 47).

59. Tuvalet kâğıdı, havlu kâğıdı, sıvı sabun ve şampuan eksikliği gibi ürünlerin tedarik edilerek her zaman hazır bulundurulması¹⁰ ve tuvalet ve banyoların hijyeninin sağlanmasına özen gösterilmesi¹¹,
60. Özgürlüğünden alıkonulan engelli bireylerin insan onuruna yakışır bir şekilde tutulması için banyo ve tuvaletlerde tutamaç bulundurmak gibi makul düzenlemeler yapılması¹²,
61. Müdürlük ve bağlı merkezlerde görev yapan personelin hizmet içi eğitim müfredatına, mevcut insan hakları eğitiminin yanı sıra “tutulanlara ve özellikle hassas gruplara yönelik muamele” ile “Birleşmiş Milletler’in İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı, Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi İstanbul Protokolü” dahil olmak üzere işkence ve kötü muameleyi inceleme ve belgelendirme konularının dâhil edilmesi,

3.4. Emniyet Genel Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler

62. Personelin yaptığı işin kapsamından çıkmaması için temizliğin teknisyen tarafından yapılmaması ve eğer eksiklik varsa temizlik görevlisi alınması, hususları tavsiye edilmektedir.

¹⁰ Mahpuslar, hijyen ve mahremiyetin gözetildiği sıhhi imkânlarla her an ulaşabilmelidirler. (Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin Avrupa Cezaevi Kurallarına Dair Üye Devletlere Rec(2006)2-rev Sayılı Tavsiye Kararına Ek, m.19.3)

¹¹ Her mahpusun tuvalet ihtiyaçlarını karşılayabileceği ölçüde yeterli sıhhi tesis bulunur; bu tesisler temiz ve bakımlı tutulur. Mahpusların kendilerini temiz tutmaları zorunludur ve bu amaçla kendilerine sağlıkları ve temizlikleri için gerekli su ve tuvalet malzemesi sağlanır (Mahpuslara Muameleye Dair Birleşmiş Milletler Asgari Standart Kuralları (Nelson Mandela Kuralları) m. 15, 18).

¹² Taraf Devletler engelli kişiler eğer herhangi bir süreç sonunda özgürlüklerinden mahrum edildiyse; bunun diğer bireylerle eşit koşullar altında yapılmasını; engellilerin uluslararası insan hakları hukukuna uygun olarak güvencelere sahip olmasını ve makul düzenlemeye ilişkin hükümler dahil olmak üzere Sözleşme'nin hedefleri ve ilkeleriyle uyumlu muamele görmesini sağlar (Birleşmiş Milletler Engelli Haklarına İlişkin Sözleşme, m. 14/2).